

XIV. setkání redaktorů filozofických a sociologických časopisů socialistických zemí

V tomto roce byla pravidelná každoroční, tentokrát již XIV. porada redaktorů filozofických a sociologických časopisů svolána do Dušanbe, hlavního města Tadžické sovětské socialistické republiky. Stalo se tak v rámci zde probíhajících příprav oslav tisíciletého výročí narození Ibn Síny (latinsky zvaného Avicenna), největšího představitele východní větve arabské filozofie.

Porada se konala ve dnech 21.–26. května 1979 a zúčastnili se jí delegáti z Bulharské lidové republiky (Filosofska misál, Sociologičeski problemi), Maďarské lidové republiky (Magyar Filozófiai Szemle, Villagosag), Německé demokratické republiky (Deutsche Zeitschrift für Philosophie), Polské lidové republiky (Studia Filozoficzne, Dialectics and Humanism), Rumunské socialistické republiky (Revista de filozofie, Viitorul social), Svazu sovětských socialistických republik (Voprosy filosofii, Filosofskije nauki, Filosofska dumka — Ukrajina, Sociologičeskiye issledovanija, Obščestvennyje nauki, Naučnyj kommunizm, Problemy naučnogo kommunizma, Referativnyj žurnal instituta naučnoj informacii AN SSSR) a Československé socialistické republiky (Filozofický časopis, Sociologický časopis, Filozofia, Sociológia).

Základním teoretickým tématem jednání byl *vztah marxisticko-leninské filozofie k aktuálním problémům současnosti*. Uvedl je velmi obsáhlým referátem V. S. Semjonov, šéfredaktor časopisu Voprosy filosofii. Zdůraznil a dokumentoval v něm vzrůstající úlohu filozofie v soudobém světě, a to jednak z hlediska jejích světonázorových funkcí v systému přírodovědního a sociálního poznání, jednak z hlediska její úlohy při analýze a hodnocení nových tendencí a jevů v duchovním životě lidstva.

V navazujících referátech a v diskusích byly rozvíjeny některé zvláště aktuální otázky: ideologická role společenských věd v rámci dialektiky rozvoje socialismu; problémy konfrontace výzkumů v oblasti konkrétních přírodních věd s výsledky filozofického a sociologického bádání; význam dějin filozofie a nutnost čerpání z filozofického dědictví; základní metodologické aspekty výzkumu a trendy formalizace ve společenských vědách; význam konkrétního sociologického materiálu jako zdroje sociálních informací; kritika buržoazních teoretických, metodologických a ideologických koncepcí atd.

Byl zhodnocen úspěch socialistických vědců na XVI. světovém filozofickém kongresu v Düsseldorfu a na IX. světovém sociologickém kongresu v Uppsale a konstatován progresivní vliv marxisticko-leninské filozofie a sociologie na filozofické a sociologické myšlení vůbec.

Při růstu tohoto vlivu hrají významnou roli právě časopisy, a to nejen průběžně, svou činností vůbec, ale zaměřením na kongresová témata a kongresové publikace zvláště. Jsou propojeny s těmito světovými přehlídkami vědy dvojnásobně: Právě tak jako se na jedné straně musí podílet na jejich přípravě, musí na druhé straně reagovat na jejich výsledky, závěry a shromážděné zkušenosti. Základní směrnici, vyplývající z konfrontace marxistického a buržoazního přístupu, z přehledky stovek příspěvků západních autorů zaměřených na velmi okrajové, nevýznamné a mnohdy dubiozní problémy, je orientace na komplexní řešení naléhavých otázek naší socialistické současnosti, na vyloučení atomizace poznání a falešných spekulací. Proto je třeba, aby časopisy podporovaly a pomáhaly objevovat nové formy efektivního výzkumu, podněcovaly interdisciplinární bádání a přispívaly k shromažďování a konfrontaci významných výsledků svého vědního oboru i ke stimulaci nových prací.

Nároky bezprostředně se týkající konkrétní činnosti časopisů shrnul zástupce šéfredaktora Filosofskich nauk V. N. Sevčenko: Funkce filozofie a sociologie se ve značné míře realizují prostřednictvím příslušných periodik. Při redakční práci je proto třeba být nejen redaktorem, ale současně ideologem, psychologem, vědcem, čtenářem a vůbec citlivým barometrem oboru. Přirovnal práci v redakci k ledovci, z něhož je vidět jenom špička, přesto však musí být ledovec celý, aby špičku bylo vidět.

V závěru jednání byla konstatována užitečnost setkání umožňujícího mnohostranné i dvoustranné kontakty směřující k prohloubení vzájemného poznání teoretických i praktických redakčních problémů a ke konkretizaci spolupráce. Bylo doporučeno, aby do programu příští konference, která se bude konat na podzim roku 1980 v Bukurešti, byla začleněna samostatná sekce vyhrazená pouze pro práci sociologických časopisů.

Eva Bártová